

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
5519-22

meddelad i Stockholm den 12 september 2024

KLAGANDE

Täby kommun
183 80 Täby

MOTPARTER

1. AA
2. BB
3. CC
4. DD
5. EE
6. FF

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 24 augusti 2022 i mål nr 6760-21

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

1. Fördelning av resurser till utbildning inom grundskolan sker genom kommunala beslut om tilldelning av medel. Resursfördelningen ska göras utifrån barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.
2. Barn- och grundskolenämnden i Täby kommun beslutade 2020 att införa en s.k. kvalitetspeng i grundskolan. Kvalitetspengen utgjorde ett extra ekonomiskt tillskott och skulle tilldelas skolor där minst fyra av fem indikatorer på hög kvalitet i verksamheten uppnåtts. Indikatorerna innefattade kunskapsprogression (1), elevhälsa (2), rektor har examen från rektorsprogrammet (3), minst 85 procent av personalen har pedagogisk högskoleexamen (4) och upplevd trygghet enligt brukarenkät ska vara minst 90 procent (5). Indikatorn om kunskapsprogression var obligatorisk för att kunna tilldelas kvalitetspengen.
3. Beslutet överklagades av flera kommunmedlemmar. Förvaltningsrätten i Stockholm bedömde att beslutet stred mot lag och upphävde det. Kammarrätten i Stockholm ändrade inte förvaltningsrättens avgörande.
4. Enligt kammarrätten riskerade kvalitetspengens konstruktion att få till följd att sådana skolor som har sämre förutsättningar att se till att eleverna når målen för utbildningen får mindre resurser. Konstruktionen innebär även att resurser fördelas till skolor baserat på tidigare prestationer i stället för att fördelas utifrån en framåtsyftande bedömning av elevers faktiska behov av resurser. Kommunens beslut om kvalitetspeng ansågs därför inte grunda sig på en bedömning av alla elevers olika förutsättningar och behov.

YRKANDEN M.M.

5. *Täby kommun* yrkar att domstolarnas avgöranden ska upphävas och att barn- och grundskolenämndens beslut ska fastställas samt anför följande.
Kvalitetspengen är ett stöd på gruppnivå där det centrala är att stimulera till kvalitetsutveckling. Den styr skolorna mot att i ett mer långsiktigt perspektiv fokusera på att uppfylla faktorer som är av stor vikt för elevers måluppfyllelse. Detta måste anses förenligt med att fördela resurser efter elevers förutsättningar och behov. Den utveckling som kvalitetspengen syftar till att skapa gynnar alla elever och särskilt de elever som riskerar att inte nå målen för utbildningen.
6. *DD* och *EE* anser att överklagandet ska avslås. Övriga motparter har inte yttrat sig.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Frågan i Högsta förvaltningsdomstolen**

7. Frågan är om det strider mot lag eller annan författning att en kommun fördelar resurser till utbildning inom skolväsendet enligt ett system som premierar skolor som uppnår vissa kvalitetskrav.

Rättslig reglering m.m.

8. Enligt 13 kap. 8 § första stycket 4 kommunallagen (2017:725) ska ett överklagat beslut upphävas om beslutet strider mot lag eller annan författning.
9. Av 1 kap. 4 § andra stycket skollagen (2010:800) framgår att i utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att

uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

10. I 2 kap. 8 b § skollagen föreskrivs att kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

11. Av förarbetena till skollagen framgår att viktning och fördelning av resurser utifrån barnens och elevernas olika behov är ett mycket viktigt instrument för att kunna uppnå likvärdighet i utbildningen. Det är också en viktig förutsättning för att eleverna ska nå utbildningens mål (prop. 2013/14:148 s. 19). Bestämmelsen i 2 kap. 8 b § ger uttryck för en sådan fördelningsprincip.
12. Regleringen ger i övrigt kommunerna en viss frihet att utifrån verksamhetens karaktär och lokala förhållanden avgöra vilka faktorer som ska läggas till grund för fördelningen av resurser, men det är samtidigt tydligt att den kommunala friheten begränsats genom skollagens utformning (a. prop. s. 20 och 49). Oavsett vilka omständigheter som kommunen väljer att beakta är det avgörande att fördelningen sker utifrån barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.
13. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att prövningen av om en viss skola kvalificerar sig för kvalitetspengen grundas på en bedömning av redan uppnådda resultat avseende fem angivna indikatorer. Det är således en bakåtsyftande prövning som blir styrande för fördelning av resurser som ska användas i den framtida skolverksamheten.
14. Det är möjligt, som kommunen anför, att en belöning till en skola för framgångsrikt arbete – i form av en kvalitetspeng – kan stimulera och leda till

generella förbättringar inom skolan och alltså gynna barn och elever på lång sikt. Den modell för prövning av kvalitetspengen som kommunen har beslutat om kan emellertid leda till att en skola som har barn och elever som kräver mer resurser för att nå utbildningens mål blir utan resursförstärkning, trots de behov som finns. Konstruktionen innebär därmed, som underinstanserna funnit, att barnens och elevernas olika förutsättningar och behov inte ligger till grund för fördelningen av resurser.

15. Kommunens beslut strider därmed mot 2 kap. 8 b § skollagen. Överklagandet ska därför avslås.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Thomas Bull, Per Classon, Marie Jönsson och Linda Haggren.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Sara Öhlund.